

MAA-AMET

Peatuste kohanimede määramine ja muutmine

Mall Leht

Maa-amet / Aadressiandmete osakonna juhataja

29.03.2022

Transpordiameti ja Maa-ameti ühine infoseminar

Sisu

- Peatuste nimede määramine ja muutmine.
- Millistest algandmetest lähtuda.
- Kohanimede registreerimisest kohanimeregistris.

Eellugu

- Peatuste teke, kadumine ja nende asukoha ning nimede muutmine on pidev protsess, mis on seotud nii ühistranspordi liikluse korraldamise kui ka teede ümber ehitamisega.
- 2020. aastal kandsime enamiku (ÜTRIS) peatuseid KNR-i mitteametlikuna.
- Maa-ameti ülesanne on kontrollida andmete vastavust nõuetele ja tagada andmete üheselt mõistetavus (seostame KNR-i ja ÜTRIS-e andmed omavahel).

Olukord

- ÜTRIS-es on kehtivaid peatusi ligikaudu 17 000.
- Nendest on KNR-is registreeritud 16 000.
- Omavalitsused on kehtestanud ehk ametliku staatusega kohanimemega peatuseid on 9300.
- Enamik praegu kasutuses olevatest peatuse nimedest on kohanimeseaduse mõistes korrektsed.

Milliseid küsimusi lahendame?

- **Segadused asukohaga.** Nimede kordumine piirkonnas (liinil). Ka häälduslikult sarnased (nt Aru ja Haru).
- **Nimede rändamine.** Näiteks kas Puiga peatus asub Puiga külas.
- **Nimede sisuline sobivus:**
 - **Ajaloo ja kultuuriline eelistus.** Eestikeelsed, ajaloolised ka murdelised nimed. Paikkonda tervikuna (sh ajaloolised kaardid). Nõuanded Eesti Keele Instituudist ja Kohanimenõukogult. Lõpliku valiku teeb omavalitsus.
 - **Võõrsõnade ja võõrnimede** kasutamine on lubatud, kuid neil peab olema kultuuri- või ajalooline põhjendus.
 - **Lühendite ja numbrite kasutamine.** Nimes ei tohi kasutada numbrit ega lühendeid (nt „Baltika-1 suvilad“ ja „Meresuu SPA“).
 - **Nimetava ja omastava käände kasutamine.**
 - **Muud tähelepanekud:** kohanime labane, halvustav tähendus või sobimatus kultuuriruumi.

Juhend uueneb,

...vaadake kõige [viimast versiooni](#).

Geoportaal

MAA-AMET

KAARDIRAKENDUSED

[RUUMIANDMED](#)

TEENUSED

INSPIRE

✓est eng

Otsi lehelt...

5. Ühissõidukipeatustele kohanime määramine

Ühistranspordipeatuste puhul palume lähtuda juhendist:

[ÜTRIS kohanime protsess](#) (1.9 MB, 22.03.2022)

Tööprotsessi kirjeldus on mõeldud juhendmaterjalina kõigile peatuste kohanime ja asukohaandmete haldamisega tegelevatele inimestele. Juhend on koostatud arvestades omavalitsuste, Maanteeameti ja Maa-ameti senist koostööpraktikat.

Viimati muudetud: 15.09.2020 16:57

Millest lähtuda

- Algandmed saab ÜTRIS-est ja KNR-ist.
- Kontaktid hoiname [juhendis](#) värsked.
- Kohanimed tuleb määrata ainult nendele peatustele, millel varasem õigusakt puudub ja mida soovitakse kasutada. Seega nad on kas:
 - **kavas välja ehitada;**
 - **juba varem välja ehitatud.**
- Nimi jõuab **hiljemalt 60 päeva jooksul** ka looduses paigaldatud liiklusmärgile.

Tööprotsess jaguneb kaheks

- **Uute** peatuste lisamine KNR-i;
- **Olemasolevate** peatuste muutmine, sh olemasolevasse kohanimeobjekti rühma peatuse lisamine.

Uue peatuse lisamise tööprotsess

- ÜTRIS-e sisestaja väljastab KOV-ile peatuste algse nimekirja milles on: peatuse nimi; peatuse kood; peatuse asukoht (asustusüksus, omavalitsus, maakond); peatuse asukoha koordinaadid.
- KOV koostab (Exceli) tabeli määratavate kohanimedega koos nimeobjekti liigi ja selle asukoha andmetega.
- KOV edastab tabeli kooskõlastamiseks Maa-ametile ([piirkondlik tugiisik](#)), TRAM-ile ja ÜTRIS-e sisestajale.
- **Kui tegemist on kohanime määramisega ÜTRIS-es juba registreeritud peatusele, millel puudub õigusakt, siis peab tabelis olema olemasoleva peatuse võimalikult täpsed koordinaadid ja peatuse kood.**
- Maa-amet annab KOV-ile tagasisidet kohanimede sobivuse kohta.
- KOV kehtestab õigusakti ja esitab kohanimeregistrile (kohanimeregister@maaamet.ee), TRAM-ile ja ÜTRIS-e sisestajale.
- Maa-amet registreerib peatused KNR-is. ÜTRIS-e peatuse ja KNR-i peatuse vahel tehakse seos peatuse koodi alusel.
- KOV – või tee rekonstrueerimisel TRAM – ehitab peatuse looduses välja.

Olemasolevate peatuste muutmisel

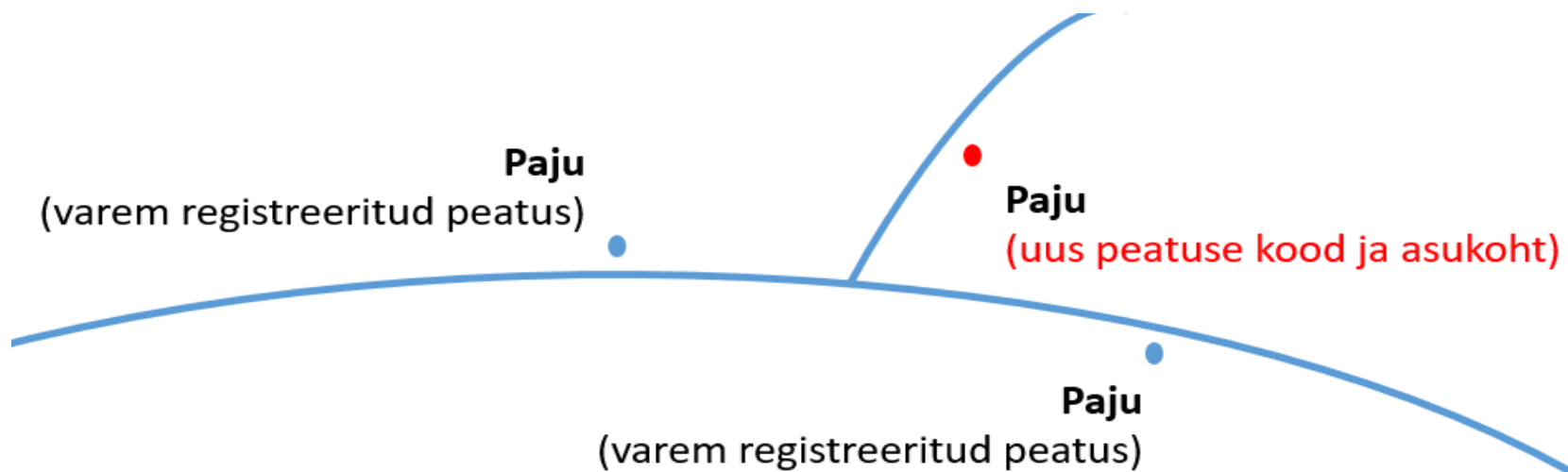
Olemasoleva peatusena käsitletakse antud juhendi kontekstis peatusi:

- Mis on registreeritud **nii ÜTRIS-es kui ka KNR-is** (neil on ÜTRIS-e peatuse kood);
- Mida ÜTRIS-es ei ole, kuid mille kohanimi (rühmanimi) on juba ÜTRIS-es ja KNR-is registreeritud mõnel sama rühma peatusel. St sama kohanimega **rühma lisandub uus peatus**.

Samanimelise peatuse lisandumine

- KOV määrab õigusaktiga uuele peatusele nime, see on samasugune protsess nagu tehakse uue peatuse lisamisel.
- Õigusakt on vajalik, kuigi uut nime ei teki, tekib uus nimeobjekt (peatus). Maa-amet teeb kande KNR-is ning registreerib uue peatuse (peatuse koodiga) olemasolevasse kohanimerühma.

Nt enne oli ristmikul 2 peatust, neile lisandub kolmas:

Peatuse kohanime muutmine

- Peatuse kohanime muutmisel tuleb järgida sarnast protsessi nagu uute kohanimede määramisel.
 - KOV teeb (Exceli) tabeli peatustega.
- NB! Siltide vahetus** ja ÜTRIS-e kanne peaks toimuma võimalikult ühel ajal.
- Õigusaktis võib üheaegsuse tagamiseks fikseerida **muutumise kuupäeva**.
- Kokkulepped TRAM-i liikluskorraldajatega ning ÜTRIS-e sisestajaga.

Peatuse kustutamine (kehtetuks muutmine)

- Looduses **tähistus likvideeritakse** ning tõenäoliselt seda peatust enam kasutusele ei võeta.
- Kui KOV **on** ametliku nime määranud, siis **see peatuse nimi tuleb KOV-il õigusaktiga kehtetuks muuta.**
- Kui KOV **ei ole** nime määranud, siis KOV edastab lihtkirjaliku taotluse nii ÜTRIS-e pidajale kui ka KNR-ile.
- ÜTRIS muudab peatuse kehtetuks ja seejärel muudetakse see ka KNR-is kehtetuks.

Peatuse asukohta muutmine

- Asukohta tahetakse muuta looduses. (Asukohta on muudetud.)
- Asukoha andmeid täpsustatakse. (Asukoht looduses ei muutu.)
- **Kui peatus soovitakse viia teise asukohta** – st kus enne ei olnud peatust välja ehitatud, siis peab sellest teavitama lisaks KOV-ile ka kirjalikult TRAM-i ühistranspordiosakonda ja Taristu koostööstuste üksust.

Andmete täpsustamine

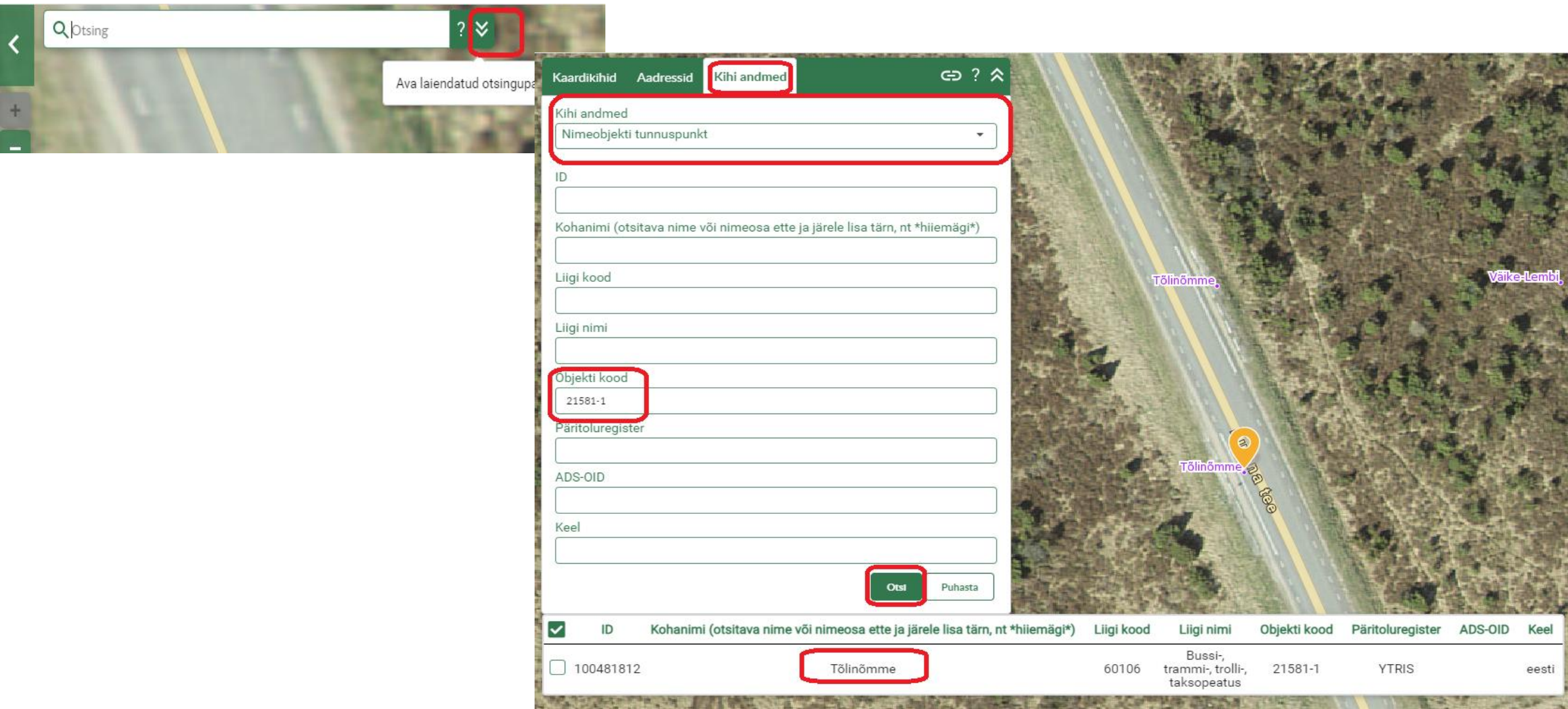
...ainult juhul, kui muudatus on sisuline. Näiteks kui varasem peatuse asukoht ÜTRIS-es **asub**:

- sõidurajal
- liiga kaugel teest
- bussi piletimüügi süsteem ei leia peatust vmt

Peatuse asukoha saab määrata KNR-i avalikul kaardil:

<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/knravalik>

Kaardil saab otsida ÜTRIS-e koodi alusel

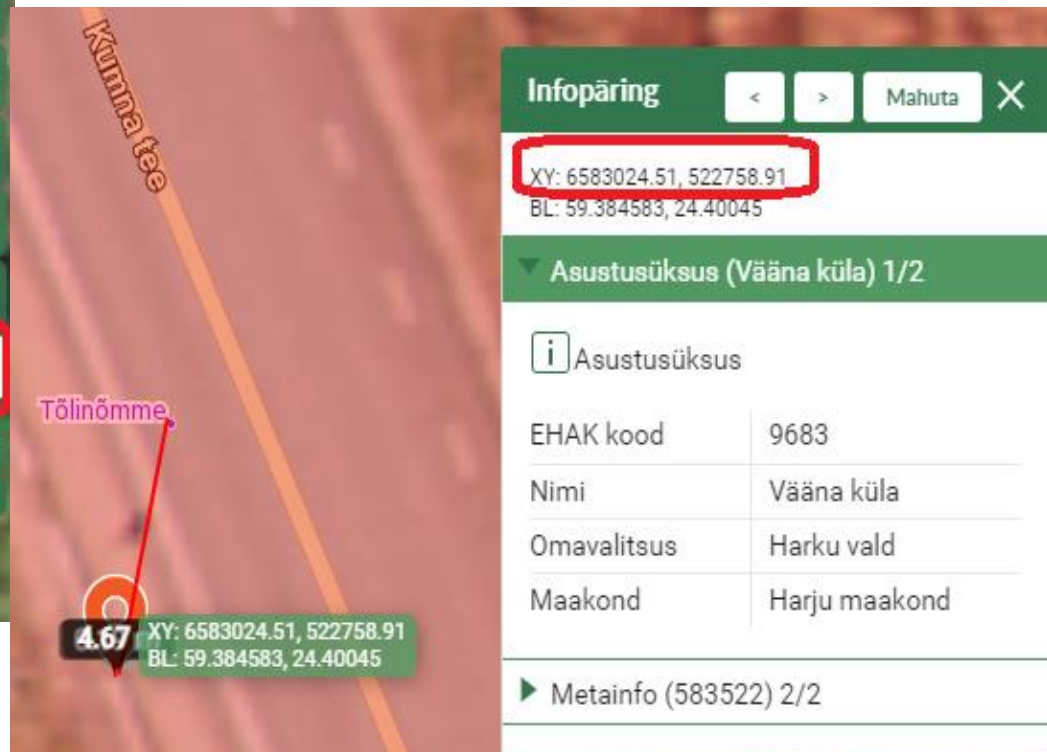
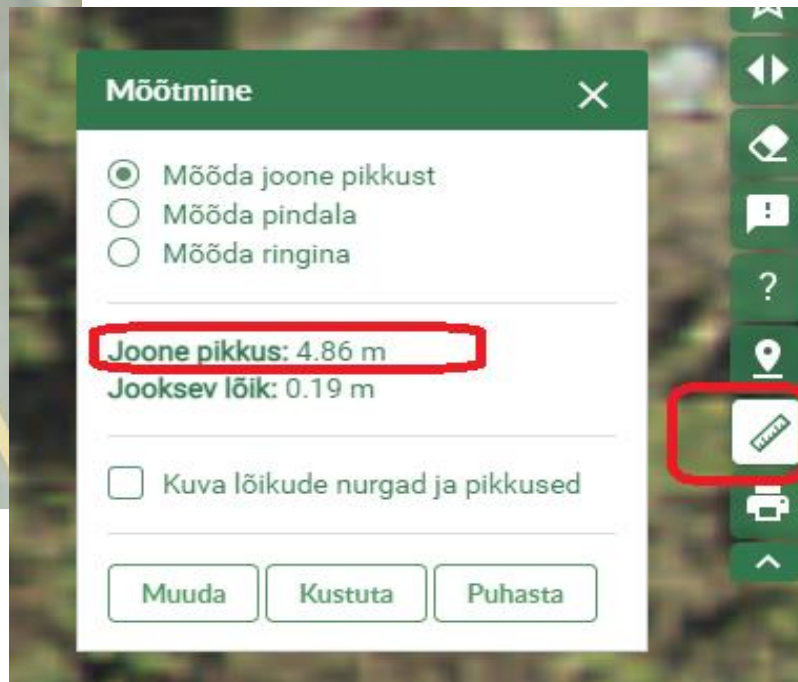

The screenshot displays the ÜTRIS search interface. On the left, a map shows a road with a location marker. The main form on the right has a green header with tabs: 'Kaardikihid', 'Aadressid', and 'Kihi andmed' (highlighted with a red box). Below the header, the 'Kihi andmed' section contains several input fields: 'Nimeobjekti tunnuspunkt' (highlighted with a red box), 'ID', 'Kohanimi (otsitava nime või nimeosa ette ja järele lisa tärn, nt *hiiemägi*)', 'Liigi kood', 'Liigi nimi', 'Objekti kood' (containing '21581-1' and highlighted with a red box), 'Päritoluregister', 'ADS-OID', and 'Keel'. At the bottom of the form are 'Otsi' (highlighted with a red box) and 'Puhasta' buttons. Below the form is a table with search results.

☒	ID	Kohanimi (otsitava nime või nimeosa ette ja järele lisa tärn, nt *hiiemägi*)	Liigi kood	Liigi nimi	Objekti kood	Päritoluregister	ADS-OID	Keel
☐	100481812	Tölinõmme	60106	Bussi-, trammi-, trolli-, taksopeatus	21581-1	YTRIS		eesti

Asukohta täpsustamisel

... suumida piisavalt lähedale (5m/ 1:135), valida mõõtmise tööriist ja mõõta; kopeerida koordinaadid.

Õigusaktis

- Peatuse ruumikuju (asukoht) tuleb esitada **skeemil (kaardil)** ja **koordinaatidena**.
- *STOP_CODE* (edaspidi **peatuse kood**). Ruumikuju KNR-is ÜTRIS-ega .
- **Enne õigusakti kehtestamist** kooskõlastada **ÜTRIS-e sisestajaga**.
- **Uutele** peatustele broneerida ÜTRIS-ses **peatuse kood**.

Soovitame õigusaktis

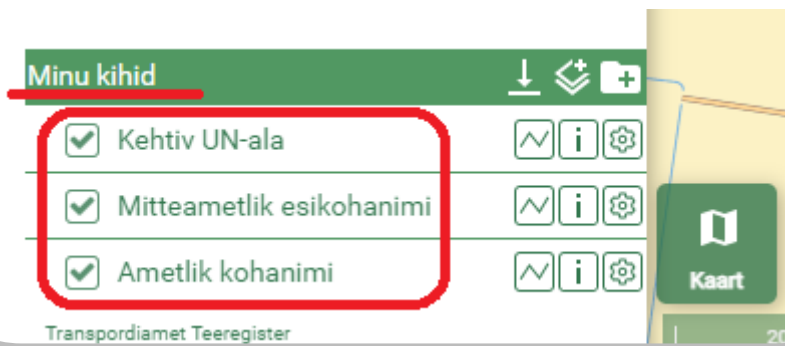
- ... sätestada, et peatuse asukoht võib hiljem väikeses ulatuses muutuda.
- Sel juhul
 - saab muutus olla ilma uue õigusaktita kuni
 - 100 m unikaalaadressi nõudega alal
 - 500 m unikaalaadressi nõudega alast väljas pool.
 - Eeltoodud juhtudel piisab **kirjalikust** asukohamuudatuse kooskõlastamisest TRAM ja ÜTRIS-e sisestajaga.
 - Suuremate asukohamuudatuste korral tuleb **muudatus kehtestada õigusaktiga.**

Unikaalaadressi nõudega ala

Nn **UN-alad** on loodud [ruumiandmete seadusega](#) (RAS § 43 lg 2 p 5)
– kasutatakse ADS-is varasema tiheasustusala ja detailplaneeringu kohustusega ala asemel.

Saab vaadata nt ADS-i [avalikus kaardirakenduses](#):

Võimalik on
kihina lisada ka
teeregistri rakendusse

☐	Hoone (ADS)	
☐	Kohanimed ja huvipunktid	
☐	Mitteametlikud aadressiobjektid	
☒	UN- ja Sihtnumbri alad	
☒	UN-alad	☐ ☐ ☐
☐	Sihtnumbri alad	☐ ☐ ☐
☐	EHAK kate (ADS)	☐ ☐ ☐
☐	Kõrgusandmed	☐ ☐ ☐
☐	Haldus- ja asustusjaotus	

Kohanime valikul

Kohanime valikul tuleb juhinduda:

- [Kohanimeseadus](#)
- [Kohanime vormistamise ja kasutamise kord](#)

Abiks on:

[ADS käsiraamat](#)

sihtühm
Üldine taustteave
Õigusaktide kohta ADS-i käsiraamatu vaatest
Milleks kohanimed ja koha-aadressid
Aadressiandmete süsteemi (ADS) tutvustus
Andmed ADS-is
Mis on aadressiandmed
Kohanimekorraldus
Kohanime ja koha-aadresside haldustegevus
Koha-aadresside määramine ja korrastamine
Kohanimed – mis ja kuidas
Kohanimele esitatavad nõuded
Kohanime keelsus
Oma- ja võõrsõnad, võõrkeelsed sõnad
Kuidas võõrsõnalist nime ära tunda?

27. Kohanimele esitatavad nõuded

Keskendume oma raamatus peamiselt väikekohtade, liikluspindade ja maaüksuste kohanimele. Ka neile nimedele kehtivad üldised kohanime nõuded.

Kohanimi peab vastama kõigile [kohanimeseaduse](#) nõuetele: olema üldjuhul eestikeelne, omastavas käändes, järgima eesti õigekirjutuse reegleid, nimevaliku põhimõtteid jm. Samas kehtivad nii eestikeelsuse kui ka omastava käände osas üldreeglist kõrvale kalduvad erandid ja ka nendega tuleb arvestada, et tagada kohanime mitmekesisus.

Eesti kohanimed, sh teede ja tänavate nimed, on kindla ülesehitusega. Kohanimi koosneb üldjuhul nimetuumast ja liigisõnast ning mõningatel juhtudel ka hargtäiendist.

Võib ju väita, et hakkama saab ka ilma kohanimedeta ja määrata saab ka väga uhkeid, võib-olla ainult väikestele inimirühmale hingelähedasi kohanimesid.

 AADRESSIANDMETE PÄRING

 KOHANIMEREKISTRI KAART

 KOHANIMEREKISTRI PÄRING

 MAA-AMETI GEOPORTAAL

Käsiraamatu veebileht on valminud Euroopa Liidu struktuurifondide programmi "Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine" raames Maa-ameti ja Riigi Infosüsteemi Ameti tellimisel.

Enim vaadatud

Mõisted

Aadressiandmete käsiraamatu sihtühm

Peatusi käsitletakse KNR-is rühmadena

- ...ehk üldjuhul on peatused paaris, st üks ühel ja teine teisel pool teed sama kohanimega.
- Iga peatuse lisandumine/ muutumine rühmas on vaja kehtestada KOV-i õigusaktiga.
Nt Varbuse (küla) peatuste rühmas on 2 peatust (kohanimeobjekti) ja Estonia peatuste rühmas on 14 peatust (igal ÜTRIS-e peatusel on oma peatuse kood):

Lisainfo

- Kohanimeregistri avalik rakendus <https://kohanimeregister.ee/knravalik/>
- Kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/knravalik>
- Maa-ameti geoportaal <https://geoportaal.maaamet.ee/>
- Aadressiandmete käsiraamat <https://ads.maaamet.ee/>

MAA-AMET

Aitäh!

Mall Leht

mall.leht@maaamet.ee